ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 28.09.1961 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

99

ZÁKON

z 19. septembra 1961

o štátnej kontrole, štatistike a ostatných odboroch národohospodárskej evidencie

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Základné ustanovenia

§ 1

(1) Nevyhnutným predpokladom zvýšenia úrovne a účinnosti riadenia rozvoja národného hospodárstva, dôslednej ochrany a účinného presadzovania záujmov celej spoločnosti je všestranné posilnenie spoločenskej úlohy a zvýšenie úrovne kontroly a jej úzke spojenie s národohospodárskou evidenciou.

(2) Úlohou národohospodárskej evidencie, ktorá zahrňuje operatívno-technickú evidenciu, účtovnú evidenciu a štatistiku, je zabezpečiť hlbokú znalosť stavu a vývoja jednotlivých odvetví a celého národného hospodárstva, najmä pre potrebu ročného i dlhodobého plánovania a riadenia národného hospodárstva, ako aj zabezpečiť na všetkých stupňoch riadenia hlbokú znalosť toho, ako sa plnia úlohy štátneho plánu a štátneho rozpočtu.

§ 2

(1) Všetky orgány zodpovedné za riadenie národného hospodárstva a kultúrnej výstavby a všetci vedúci pracovníci štátnych a hospodárskych orgánov sa spravujú zásadou, že kontrola je neodlučiteľnou súčasťou riadenia. Sú preto povinní organizovať a vykonávať kontrolu ako dôležitú štátnu a spoločenskú povinnosť.

(2) Organizovať jednotnú sústavu kontrol a národohospodárskej evidencie je úlohou vlády.

§ 3

Kontrole a štatistike pripadá v podmienkach prehlbovania socialistickej demokracie významná úloha napomáhať pri upevňovaní ústredného riadenia rozvoja národného hospodárstva.

§ 4

Štátne a hospodárske orgány pri organizovaní a vykonávaní kontroly a štatistiky plnia svoju spoločenskú úlohu za najširšej účasti pracujúcich, národných výborov a dobrovoľných organizácií, predovšetkým Revolučného odborového hnutia.

§ 5
Orgány štátnej kontroly a štatistiky

(1) Ústredným orgánom pre štátnu kontrolu a štatistiku je Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky, na čele ktorého je predseda, ktorý je ministrom.

(2) V krajoch a okresoch sú krajské a okresné oddelenia štátnej kontroly a štatistiky, ktoré sú podriadené len ministrovi-predsedovi Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky.

(3) Ako oblastný orgán Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky sa zriaďuje Oblastné oddelenie štátnej kontroly a štatistiky v Bratislave, ktoré je podriadené ministrovi-predsedovi Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky. Na čele Oblastného oddelenia štátnej kontroly a štatistiky je vedúci, ktorého vymenúva a odvoláva minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky.

(4) Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky plní svoje úlohy buď priamo alebo prostredníctvom svojho oblastného oddelenia a svojich krajských a okresných oddelení.

(5) Minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky môže podľa potreby ustanoviť osobitných kontrolórov v jednotlivých organizáciách na čas vykonávania niektorých zvlášť dôležitých úloh.

(6) Pri výkone svojich funkcií sú orgány štátnej kontroly a štatistiky nezávislé od ministerstiev (ústredných orgánov štátnej správy) i od národných výborov a ostatných štátnych orgánov.

§ 6
Pôsobnosť Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky

Ústrednému orgánu štátnej kontroly a štatistiky prislúcha:

a) organizovať a vykonávať štátnu kontrolu a štatistiku vo všetkých úsekoch štátnej správy a vo všetkých odvetviach a odboroch národného hospodárstva,

b) metodicky riadiť a usmerňovať kontrolnú činnosť a národohospodársku evidenciu, vykonávanú inými orgánmi a organizáciami, s výnimkou účtovnej evidencie (§ 22) a dohliadať na plnenie úloh v celej oblasti kontroly a národohospodárskej evidencie.

Úlohy Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky a jeho orgánov

§ 7
Úlohy v oblasti štátnej kontroly a štatistiky

(1) V oblasti štátnej kontroly a štatistiky Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky plní najmä tieto úlohy:

a) kontroluje, ako sa plnia smernice Komunistickej strany Československa a ako sa dodržiavajú zákony, nariadenia a uznesenia vlády, ako sa dodržiava štátna disciplína pri plnení úloh vyplývajúcich zo štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a pri hospodárení s majetkom v socialistickom vlastníctve, a preveruje, či sa zachováva požiadavka vysokej hospodárnosti vo výrobe a v ostatných oblastiach spoločenského života,

b) preveruje organizáciu a činnosť štátneho a hospodárskeho aparátu, študuje jeho štruktúru i pracovné metódy a zovšeobecňuje získané poznatky v záujme jeho zhospodárnenia, zjednodušenia a skvalitnenia,

c) koordinuje previerkovú a revíznu činnosť vykonávanú inými orgánmi a organizáciami,

d) organizuje v spolupráci s inými orgánmi previerky a revízie v dôležitých otázkach národného hospodárstva,

e) kontroluje tvorbu a dodržiavanie cien,

f) kontroluje, ako štátne orgány a socialistické organizácie vybavujú sťažnosti, oznámenia a podnety pracujúcich,

g) organizuje štatistické zisťovania celoštátneho významu,

h) vykonáva rozbory stavu a vývoja jednotlivých odvetví národného hospodárstva; využíva na to výsledky štatistického zisťovania, výsledky previerok a revízií, informácie získavané súčinnosťou s pracujúcimi a podklady vyžadované od iných orgánov,

ch) dáva predchádzajúci súhlas ku štatistickým zisťovaniam, ktoré vykonávajú iné orgány,

i) sleduje rozvoj mechanizácie a automatizácie národohospodárskej evidencie, účelnosť organizácie a rozmiestnenia strojových počtových staníc a výpočtových stredísk pre automatizáciu a využitia výpočtových strojov,

j) využíva pokrokové metódy a formy kontrolnej činnosti a národohospodárskej evidencie pre stále zvyšovanie úrovne riadiacej práce.

(2) Kontrolná pôsobnosť orgánov štátnej kontroly a štatistiky sa nevzťahuje na sudcovskú a prokurátorskú činnosť.

Metodické riadenie a dohľad

§ 8

Pri metodickom riadení kontroly a národohospodárskej evidencie vykonávanej inými orgánmi a organizáciami Ústredný úrad štátnej kontroly a evidencie plní najmä tieto úlohy:

a) vydáva v dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi smernice pre organizáciu a vykonávanie kontrolnej činnosti a národohospodárskej evidencie,

b) vydáva smernice pre zostavovanie, predkladanie, prípadne spracovanie výkazov a v spolupráci s príslušnými orgánmi metodicky riadi národohospodársku evidenciu tak, aby bola v súlade s metodikou a potrebami plánovania národného hospodárstva,

c) stará sa o zjednocovanie vzorov evidencie a dokladov, najmä pre účely mechanizácie a automatizácie spracovania údajov,

d) dohliada na odbornú prípravu pracovníkov z odboru kontroly a národohospodárskej evidencie.

§ 9

Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky vykonáva dohľad nad stavom a metódami kontrolnej činnosti a národohospodárskej evidencie vo všetkých štátnych orgánoch a socialistických organizáciách. Preveruje, aká je celková úroveň ich kontrolnej činnosti a národohospodárskej evidencie a ako sa využívajú poznatky získané vykonávaním vnútornej kontroly a vedením národohospodárskej evidencie pre zvýšenie účinnosti riadenia. Orgány štátnej kontroly a štatistiky dohliadajú tiež na to, či riadiace orgány kontrolujú stav evidencie a riadne a včasné predkladanie štatistických údajov na podriadených jednotkách a či operatívne odstraňujú nedostatky, ktoré samy zistili alebo na ktoré ich upozornili orgány štátnej kontroly a štatistiky.

§ 10

Na vykonávanie štatistických zisťovaní akéhokoľvek druhu je potrebný predchádzajúci súhlas Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky. Podmienky, za ktorých možno tieto zisťovania vykonávať, určí Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky.

Hlavné zásady činnosti orgánov štátnej kontroly a štatistiky

§ 11

(1) Orgány štátnej kontroly a štatistiky pomáhajú všetkou svojou činnosťou, najmä aj sústavným zovšeobecňovaním získaných skúseností, k stálemu zvyšovaniu účinnosti riadenia a tým aj k všestrannému rozvoju národného hospodárstva a kultúry. Pôsobia na to, aby sa predchádzalo nedostatkom a závadám v štátnom a hospodárskom aparáte alebo aby sa nedostatky a závady včas odstraňovali a aby sa nezmieriteľne bojovalo proti nedisciplinovanosti, nehospodárnosti a iným konaniam, ktoré sú v rozpore so záujmami spoločnosti; na ten cieľ zjednocujú úsilie všetkých orgánov kontroly.

(2) Orgány štátnej kontroly a štatistiky dohliadajú na to, aby národohospodárska evidencia bola úplná a pravdivá, aby účinne slúžila kontrole a aby sa maximálne využívali poznatky plynúce ako z kontrolnej činnosti, tak z národohospodárskej evidencie pre riadenie na všetkých stupňoch; predkladajú príslušným straníckym a štátnym orgánom včasné a objektívne zprávy o situácii v národnom hospodárstve a navrhujú potrebné opatrenia.

§ 12
Súčinnosť s pracujúcimi

(1) Orgány štátnej kontroly a štatistiky plnia svoje úlohy v úzkej súčinnosti s pracujúcimi a s ich dobrovoľnými spoločenskými organizáciami a za podpory národných výborov. Táto súčinnosť je jednou z foriem účasti pracujúcich na riadení hospodárskej a kultúrnej výstavby.

(2) Orgány štátnej kontroly a štatistiky sústavne spájajú kontrolu zhora s kontrolou zdola a vytvárajú tak podmienky, aby sa pracujúci aktívne podieľali ako na vykonávaní previerok, tak i na kontrole plnenia opatrení pre nápravu zistených závad a domáhali sa ich včasného a úplného odstránenia.

(3) Orgány štátnej kontroly a štatistiky využívajú pri svojej činnosti skúsenosti, poznatky a iniciatívu pracujúcich; oboznamujú tiež pracujúcich, ich spoločenské organizácie, komisie národných výborov, prípadne iné orgány s výsledkami kontrolnej činnosti a prejednávajú s nimi opatrenia, ktoré treba vykonať na urobenie trvalej nápravy, ako aj organizačné, kádrové a výchovné opatrenia, ktoré by v budúcnosti zabránili vzniku zistených alebo obdobných závad, prispeli k zjednodušeniu a skvalitneniu správy, ku zvýšeniu ochrany majetku v socialistickom vlastníctve a k upevneniu štátnej a pracovnej disciplíny.

(4) V súčinnosti s dobrovoľnými spoločenskými organizáciami orgány štátnej kontroly a štatistiky vytvárajú aktívy dobrovoľných spolupracovníkov, ktorí im pomáhajú pri plnení ich úloh, najmä pri vykonávaní kontroly, pri oboznamovaní pracujúcich s výsledkami kontroly a pri zabezpečovaní včasného predkladania pravdivých štatistických údajov.

§ 13
Oprávnenia členov aktívu

(1) Členovia aktívu štátnej kontroly a štatistiky majú v rozsahu daného poverenia oprávnenia ako pracovníci orgánov štátnej kontroly a štatistiky.

(2) Členovia aktívu vykonávajú svoju činnosť pokiaľ možno mimo svojho pracovného času. Ak to nie je možné zabezpečiť, prislúcha

a) členom aktívu, ktorí sú v pracovnom pomere, náhrada ušlého zárobku, vypočítaná podľa priemeru za posledné tri mesiace; náhradu poskytne organizácia, v ktorej sú zamestnaní,

b) členom aktívu, ktorí nie sú v pracovnom pomere (napr. členovia jednotných roľníckych družstiev), náhrada za ušlý zárobok, prípadne za zvýšené výdavky; náhradu poskytne Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky, prípadne jeho orgány.

(3) Cestovné a iné výdavky uhradí členom aktívu Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky, prípadne jeho oblastné oddelenie alebo krajské a okresné oddelenia štátnej kontroly a štatistiky obdobne podľa predpisov platných pre štátnych zamestnancov.

§ 14
Súčinnosť s inými orgánmi a organizáciami

(1) Orgány štátnej kontroly a štatistiky plnia svoje úlohy v súčinnosti s ústrednými úradmi, národnými výbormi a inými štátnymi orgánmi a socialistickými organizáciami.

(2) Štátne orgány i socialistické organizácie sú povinné pomáhať orgánom štátnej kontroly a štatistiky v ich činnosti; najmä sú povinné orgánom štátnej kontroly a štatistiky predkladať písomné a iné podklady, ktoré sú potrebné pre kontrolu a pre štatisticko-ekonomické práce, poskytovať im vysvetlenia a odborné posudky, ako aj podávať orgánom štátnej kontroly a štatistiky v lehotách nimi určených zprávy o stave a výsledkoch vyšetrovaní a konaní, na ktoré tieto orgány dali podnet alebo záväzný pokyn.

§ 15
Zpravodajská povinnosť

(1) Všetky orgány a organizácie i jednotliví občania sú povinní orgánom štátnej kontroly a štatistiky poskytovať správne, pravdivo a v určených lehotách všetky údaje a zprávy, ktoré sú potrebné pre účely národohospodárskej evidencie.

(2) Orgány štátnej kontroly a štatistiky sú oprávnené overovať si na mieste úplnosť, správnosť a pravdivosť poskytnutých údajov a zpráv.

Oprávnenia orgánov štátnej kontroly a štatistiky

§ 16

(1) Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky a jeho orgány sú oprávnené:

a) vykonávať previerky a revízie a iné vyšetrovania v štátnych orgánoch a v socialistických organizáciách,

b) požadovať od zodpovedných pracovníkov kontrolovaných orgánov a organizácií, aby zistené závady a nedostatky operatívne odstraňovali, prípadne navrhovať účinné opatrenia na urobenie nápravy; upozorňovať vedúcich činiteľov nadriadených orgánov alebo organizácií na skutočnosti zistené kontrolou,

c) dávať vedúcim kontrolovaných, prípadne nadriadených orgánov alebo organizácií, ak sa zistené nedostatky a závady operatívne neodstránia, záväzné pokyny pre neodkladné odstránenie závad zistených previerkou alebo revíziou; vedúci týchto orgánov alebo organizácií sú povinní podať v určenej lehote zprávu o odstránení zistených závad a o opatreniach, ktorými sa i pre budúcnosť zamedzí ich opakovaniu,

d) uložiť, aby sa ihneď zastavilo vydávanie peňažných prostriedkov a vecných hodnôt, ak je nebezpečenstvo, že národnému hospodárstvu vznikne škoda.

(2) Poverení pracovníci orgánov štátnej kontroly a štatistiky sú oprávnení na všetky úkony, ktoré sú nevyhnutné na vykonanie kontroly, na zabezpečenie ochrany majetku v socialistickom

vlastníctve alebo na splnenie inej úlohy štátnej kontroly a štatistiky; najmä môžu uložiť, aby im boli v určenej lehote predložené plány, listiny, spisy a iné doklady a podané vysvetlenia, zprávy a oznámenia. Sú aj oprávnení vstupovať do všetkých miestností, zariadení a objektov a zabezpečovať originálne doklady.

(3) Každý, kto je vyzvaný orgánom štátnej kontroly a štatistiky alebo ním povereným pracovníkom, je povinný predložiť plány, listiny, spisy a iné doklady, ako aj podať vysvetlenia, zprávy a oznámenia, aj keď obsahujú skutočnosti tvoriace štátne, hospodárske alebo služobné tajomstvo.

§ 17

Orgány štátnej kontroly a štatistiky pôsobia pri plnení svojich úloh na pracovníkov štátnych orgánov a socialistických organizácií, aby vykonávali včasnú a riadnu kontrolu, neodkladne odstraňovali zistené nedostatky a zamedzovali ich opakovaniu, podávali včasné a pravdivé štatistické informácie, uvedomelo dodržiavali štátnu disciplínu, sústavne sa starali o ochranu majetku v socialistickom vlastníctve a presadzovali zásadu hospodárnosti. Túto výchovnú úlohu plnia najmä kritikou nedostatkov v činnosti zodpovedných pracovníkov a rozširovaním znalostí pokrokových pracovných metód. Ak by tieto opatrenia nepostačili, použijú v nevyhnutných prípadoch opatrenia podľa §§ 18 a 19.

§ 18
Kárne opatrenia

(1) Pracovníkom orgánov alebo organizácií, ktorí pri výkone svojej funkcie porušili štátnu disciplínu najmä tým, že neplnili zákony, nariadenia alebo uznesenia vlády, nehospodárne používali peňažné, prípadne vecné hodnoty, podali nadriadeným orgánom alebo orgánom štátnej kontroly a štatistiky nesprávne informácie alebo vykonávali nepovolené štatistické zisťovania (kárne previnenia), môže sa uložiť niektoré z týchto kárnych opatrení: pokarhanie, prísne pokarhanie alebo pozbavenie funkcie.

(2) Kárne opatrenie ukladá Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky, a to pokiaľ ide o pozbavenie funkcie po dohode s kompetentnými orgánmi. Minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky môže splnomocniť na ukladanie kárnych opatrení oblastné oddelenie a krajské a okresné oddelenia štátnej kontroly a štatistiky.

(3) Kárne opatrenia nemožno uložiť po uplynutí jedného roku od zistenia kárneho previnenia.

(4) Osobám, ktorým orgány štátnej kontroly a štatistiky uložili kárne opatrenie, nemôže sa za ten istý skutok uložiť kárne opatrenie podľa iných kárnych predpisov.

§ 19
Peňažné náhrady

(1) Zodpovedným pracovníkom kontrolovaných orgánov a organizácií, ktorí pri výkone svojej funkcie zavinili, že sa spôsobila škoda štátu, najmä na národnom majetku, možno uložiť peňažnú náhradu. Výška náhrady nesmie prevýšiť trojnásobok priemerného mesačného zárobku pracovníka, ktorému sa náhrada uložila. Peňažná náhrada pripadá štátu.

(2) O uložení peňažnej náhrady rozhoduje Ústredný úrad štátnej kontroly a štatistiky. Minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky môže na ukladanie peňažných náhrad splnomocniť oblastné oddelenie, krajské a okresné oddelenia štátnej kontroly a štatistiky.

(3) Ak sa uložila peňažná náhrada, poškodená organizácia nemôže uplatňovať nárok na náhradu škody podľa predpisov o záväzkoch k náhrade škody spôsobenej zamestnancom porušením

povinností z pracovného pomeru. Tým však nie je dotknutý nárok organizácie na náhradu škody v prípadoch, keď zamestnanec zodpovedá organizácii za spôsobenú škodu v plnej výške; náhrada škody sa však v týchto prípadoch znižuje o sumu uloženej peňažnej náhrady.

§ 20
Štátna drevárska inšpekcia

K Ústrednému úradu štátnej kontroly a štatistiky je pričlenená Štátna drevárska inšpekcia.

Záverečné a prechodné ustanovenia

§ 21

(1) Na zabezpečenie úloh prislúchajúcich orgánom štátnej kontroly a štatistiky a na uplatňovanie ich oprávnení môže minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky vydať vykonávacie predpisy.

(2) Rozsah pôsobnosti a právomoc oblastného oddelenia, krajských a okresných oddelení štátnej kontroly a štatistiky určí minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky. Môže tiež pre niekoľko okresov zriadiť jediné oddelenie štátnej kontroly a štatistiky.

§ 22

Zásady pre účtovnú evidenciu určí vláda. Metodické riadenie účtovnej evidencie a dohľad nad jej vykonávaním robí Ministerstvo financií v dohode s Ústredným úradom štátnej kontroly a štatistiky.

§ 23
Zrušovacie ustanovenie

(1) Zrušujú sa:

1. vládne nariadenie č. 73/1951 Zb., ktorým sa zriaďuje Ministerstvo štátnej kontroly v znení vládneho nariadenia č. 38/1952 Zb.,
2. vyhláška Ministerstva štátnej kontroly č. 260/1952 Ú. l. (č. 307/1952 Ú. v.), ktorou sa vyhlasujú niektoré ustanovenia štatútu Ministerstva štátnej kontroly,
3. zákon č. 108/1951 Zb. o organizácii národohospodárskej evidencie; vládne nariadenie č. 30/1958 Zb., ktorým sa ustanovujú zásady pre účtovnú evidenciu (účtovné zásady), zostáva až do vydania nových predpisov v platnosti,
4. ustanovenia § 1 ods. 1 písm. h) zákona č. 108/1960 Zb. o určení úsekov štátnej správy, v ktorých pôsobia povereníci Slovenskej národnej rady,
5. vládne nariadenie č. 109/1951 Zb. o organizácii štatistickej služby,
6. vyhláška predsedu Štátneho úradu štatistického č. 44/1955 Ú. l. (Ú. v.) o starostlivosti o mechanizáciu evidencie a výpočetných prác.

(2) Vyhláška Ministerstva štátnej kontroly č. 261/1952 Ú. l. (č. 308/1952 Ú. v.), ktorou sa vyhlasujú smernice o ukladaní peňažných náhrad orgánmi Ministerstva štátnej kontroly, sa zrušuje dňom, ktorý určí minister-predseda Ústredného úradu štátnej kontroly a štatistiky.

§ 24
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.